

Nr 580

Av herr **Eskilsson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 103, med förslag till lag angående ändring i lagen om val till riksdagen m. m.*

I proposition nr 103 föreslås vissa ändringar i vallagstiftningen, avsedda att bl. a. ersätta de nuvarande röstlängdsutdragen med s. k. röstkort. I samband med ändringen föreslås att röstkortet obligatoriskt skall utsändas till samtliga röstberättigade.

Förslaget om obligatoriska röstkort bygger på en utredning av 1955 års valutredning, som varit föremål för skyndsam remissbehandling hos ett flertal myndigheter. Även om flera av remissmyndigheterna uttalat sig tillstyrkande har man dock på många håll anfört kritiska synpunkter på förslaget. Detsamma har också bestämt avstyrkts av en del länsstyrelser och kommunala myndigheter.

Som en omständighet som talar mot obligatoriska röstkort anföres bl. a. det merarbete, som deras införande skulle medföra för de kommunala valnämnderna. I landskommunerna förekommer röstkort f. n. endast i begränsad omfattning. År 1957 utsändes sålunda röstkort endast till 42 % av de röstberättigade på landsbygden. Genom att röstkorten nu föreslås bli obligatoriska uppkommer väsentligt ökade kostnader för kommunerna samtidigt som arbetet med iordningställande och utsändande av röstkorten kommer att bli mycket betungande för valnämnderna.

Om röstkorten i fortsättningen skall ersätta röstlängdsutdragen och användas vid poströstningen, kan man förvänta, att detta kommer att medföra en avsevärd ökning av poströstningen. Det är möjligt, att många väljare finner det bekvämare att rösta på postanstalt i st. f. i den egna vallokalen. Detta kommer att medföra ett betydande merarbete såväl vid röstmottagningen som vid sammanräkningen. Det medför också att möjligheten förminskas att redan vid den preliminära sammanräkningen kunna bedöma valutgången.

Den väsentligaste invändningen mot det nya systemet gäller emellertid frågan, huruvida röstkorten verkligen effektivt kan ersätta de nuvarande röstlängdsutdragen. Redan valutredningen har anfört viss tveksamhet i detta avseende. De nuvarande röstlängdsutdragen är bl. a. avsedda för väljare, som på grund av flyttning, utlandsvistelse e. d. kommer att vistas utanför sitt eget valdistrikt på valdagen. Genom att rekvisitionen av röstlängdsutdrag innehåller exakta uppgifter om vistelseorten, har man en

bestämd garanti för att utdraget verkligen kommer adressaten till handa. En sådan garanti kommer icke att föreligga beträffande röstkortet. Dessa skall enligt det föreliggande förslaget utsändas till den bostadsadress, som är angiven i adresstrycket. Om flyttning skett mellan mantalsskrivningen och valdagen uppkommer därför svårigheter att nå väljare med röstkort, om adressen på den nya bostadsorten är okänd. Eftersom antalet röstkort blir mycket stort, kommer det att innebära stora påfrestningar för postverket att kunna nå alla väljare med ändrad adress. I ännu högre grad kommer detta att gälla väljare, som vistas på utrikes ort. Man kan därför befara, att det för dessa väljarkategorier även i fortsättningen kommer att erfordras särskild rekvisition av röstkortet, och därmed kommer den avsedda förenklingen att utebli. Dessutom föreligger risken för att ett betydande antal röstkort kommer att slarvas bort under veckorna före valdagen. Därför kan även i fortsättningen tidsnöd uppstå för väljare, som först kort före själva valdagen önskar få möjlighet att rösta utanför sitt eget valdistrikt.

De kritiska röster som framförts under remissbehandlingen talar för att konsekvenserna av den nya ordningen för röstning utanför det egna valdistriktet ej till fullo utretts. Under sådana omständigheter borde inte frågan nu forceras fram redan till årets andrakammarval med alla svårigheter som det kommer att innebära för tryckerier, länsstyrelser och valnämnder. Hela frågan borde i stället bli föremål för ytterligare utredning.

Med stöd av det anförda får jag därför föreslå,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 103.

Stockholm den 29 mars 1960

Carl Eskilsson
